

Sprawozdanie z konferencji naukowej „Nowe media – dziennikarstwo obywatelskie i *social media*”

(Toruń, 7 kwietnia 2011 roku)

Dnia 7 kwietnia 2011 roku w Hotelu Uniwersyteckim UMK w Toruniu odbyła się piąta edycja konferencji „Nowe media”. Podobnie jak poprzednie, została zorganizowana przez pracowników i doktorantów Katedry Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych UMK, pod przewodnictwem profesora Marka Jezińskiego, kierownika naukowego konferencji.

Konferencja – już tradycyjnie – stanowiła spotkanie zróżnicowanych podejść badawczych, związanych z kilkoma dyscyplinami naukowymi (m.in. szeroko pojęte medioznawstwo, politologia, psychologia, socjologia, prawo, filozofia). Tym razem organizatorzy zdecydowali się zawęzić tematykę konferencji do kilku powiązanych ze sobą grup zagadnień: dyskutowano nad skutkami i uwarunkowaniami rozwoju dziennikarstwa obywatelskiego; związaną z nim ewentualną koniecznością redefinicji zawodu dziennikarza (drugi panel); podjęto także temat rozwoju i skutków funkcjonowania *social media* (trzeci blok tematyczny).

Po uroczystym otwarciu konferencji przez organizatorów rozpoczął się pierwszy panel, podczas którego dyskutowano nad poszczególnymi aspektami tzw. internetowego dziennikarstwa obywatelskiego. Jerzy Biniewicz (UWr) i Karina Stasiuk-Krajewska (UWr) w swoich wystąpieniach podjęli temat dyskusyjnego statusu dziennikarstwa obywatelskiego, zastanawiając się, na ile aktywność polegająca na publikacji online przez nieprofesjonalistów treści w zamierzeniu dziennikarskich w ogóle może być określana mianem dziennikarstwa. Temat był kontynuowany między innymi przez Urszulę Doliwę (UMW), próbującą zdefiniować i scharakteryzować dziennikarstwo obywatelskie, a także podczas długiej i ożywionej dyskusji po zakończeniu panelowych wystąpień, kiedy poruszono m.in. problem niejednoznacznego statusu (zawodowego, prawnego) osób publikujących amatorsko treści dla komercyjnych portali dziennikarstwa obywatelskiego (postawiono pytanie, na ile można nazwać ich dziennikarzami obywatelskimi, na ile źródłami dla głównonurtowych przedsiębiorstw medialnych, publikujących online i offline). Kilka panelowych wystąpień stanowiło konkretyzację rozwa-

zań nad dziennikarstwem obywatelskim online: Mirosław Lakomy (WSF-P „Ignatianum”) argumentował, że dobrym przykładem dziennikarstwa obywatelskiego jest funkcjonowanie portalu Wikileaks, tłumacząc, dlaczego zasadne jest nazwanie dziennikarzem obywatelskim Bradleya Manninga, który przekazał portalowi tysiące dokumentów armii Stanów Zjednoczonych. Krzysztof Flasiński (US) skupił się na kwestiach technologicznych, prezentując wykorzystanie cyfrowych mobilnych mediów przez ludzi publikujących relacje dziennikarskie online.

Wystąpienia prezentowane w ramach drugiego panelu – w tytule zawierającego pytanie o konieczność współczesnej redefinicji zawodu dziennikarza – można uznać za naturalną kontynuację rozważań wcześniejszych. Panel stanowił swoiste uogólnienie dyskusji kończącej poprzednią sekcję, ponieważ jego centralny temat stanowiła próba diagnozy głównych trendów, którym podlega współczesne dziennikarstwo (związanych z przemianami technologicznymi, zmianami na rynkach medialnych, a także ze współczesną szeroko pojętą kulturą medialną – również w jej popularnym wymiarze). Poruszano również kwestię, na ile owe przemiany powodują zmianę znaczenia terminów: „dziennikarstwo” i „dziennikarz”. Podczas panelu doszło do ciekawej, merytorycznej konfrontacji dwóch sposobów postrzegania zawodu dziennikarza – prawniczej, więc relatywnie mocno sformalizowanej (stanowisko reprezentowane m.in. przez Joannę Taczkowską z WSKSiM) i koncepcji opozycyjnej, negującej podejście prawnicze (m.in. Jan Pleszczyński z UMCS). Pleszczyński ponadto argumentował, że we współczesnych mediach nie istnieje już żadna wspólna miara pozwalająca określić wzorce dobrego dziennikarstwa, co podważa sensowność formułowania ocen działalności poszczególnych dziennikarzy, opartych na kryteriach normatywnych.

Trzeci panel był poświęcony *social media* (mediom społecznym) – sieciowym aplikacjom opartym na technologicznym i ideologicznym fundamencie Web 2.0, umożliwiającym kreację i wymianę treści generowanych przez użytkowników. Refereaty dotyczyły zróżnicowanych aspektów funkcjonowania witryn tego typu, będących – w zgodnej opinii uczestników konferencji – coraz ważniejszym elementem nie tylko współczesnej sieci, ale i coraz ściślej z nią związanego (treściowo, a także przez osoby twórców i odbiorców przekazów medialnych) systemu mediów tradycyjnych. Wystąpienia w tym panelu częściej niż poprzednie opierały się z reguły na bardzo aktualnych badaniach i danych empirycznych. Jakub Parnes (UŁ) omówił zawierający niejednoznaczne wyniki raport z badań potencjału deliberacyjnego łódzkich lokalnych forów internetowych. Hanna Świerczewska (firma PBI) zaprezentowała generalne charakterystyki związane z kreowaniem przez Polaków swoich wizerunków w ramach *social media*, a także rosnącą intensywność kontaktów społecznych zapośredniczonych przez te witryny. Podjęto również temat różnorodnych społecznych praktyk związanych z serwisami społecznościowymi: Marta Dorenda (UMK) omówiła przypadek wykorzystania serwisów społecznościowych do promocji określonej marki, z kolei Bartosz Szwejkowski

(UMK) zaprezentował wykorzystanie serwisu Facebook jako przestrzeni debaty publicznej po 10 kwietnia 2010 roku.

Równolegle z trzecim panelem odbył się panel studencki.

Ostatnim merytorycznym punktem konferencji był moderowany przez Marka Jezińskiego panel dyskusyjny, podczas którego chętnie wracano do konkretnych tematów podejmowanych wcześniej – jak kwestia statusu dziennikarzy obywatelskich, którą z pragmatycznego punktu widzenia omówił Kamil Sakalus z redakcji „Teraz Toruń”, czy społeczne praktyki związane z *social media* (analizowane przez Hannę Świerczewską). Teoretyczne generalizacje formułował Krzysztof Abriszewski (UMK), argumentując, że przyczyn obecnych zmian wzorców korzystania z mediów należy szukać nie tylko w czynnikach technologicznych, ale przede wszystkim wśród szeroko pojętych czynników cywilizacyjnych.

Była to już piąta edycja konferencji „Nowe media”, jednego z najważniejszych krajowych cyklicznych spotkań naukowych poświęconych szeroko pojętym społeczno-kulturowym aspektom rozwoju i upowszechnienia nowych mediów. Organizatorom udało się zbalansować interdyscyplinarny charakter konferencji, zapewniający zróżnicowane ujęcia badawcze, z dość precyzyjnie określonymi głównymi tematami tegorocznego spotkania, przez co zdecydowana większość wystąpień była interesująca dla wszystkich (bądź niemal wszystkich) jego uczestników. Tym bardziej, że oba tematy – dziennikarstwo obywatelskie i *social media* – stanowią kwestie bardzo aktualne, nawet w ramach tak młodego przedmiotu badań, jakim są nowe media.

Jakub Nowak

(Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)